

STAVANGER TINGRETT

DOM

Avsagt: 01.03.2019 i Stavanger tingrett, Stavanger

Saksnr.: 18-070934TVI-STAV

Dommer: Tingrettsdommer Are Trøan Nilsen

Saken gjelder: Tviste vedr renovering av bad

Alliance Stavanger AS

mot

Mahmood Maleki

Advokat Arvid Berentsen

DOM

Saken gjelder spørsmål om prisavslag/erstatning i forbindelse med renovering av bad.

Framstilling av saken

Den 07.04.2015 ble det inngått skriftlig avtale mellom Mahmood Maleki (heretter Maleki) og Alliance Stavanger AS (heretter Alliance) om renovering av et bad hos Maleki.

Maleki anførte at det forelå mangler ved Alliances levering, og saken ble behandlet av Forbrukerklageutvalget den 21.03.2018. Maleki fikk medhold i klagen vedrørende manglende varmekabler under badekaret, hvor prisavslaget skjønnsmessig ble satt til kr 25 000,-, samt dekning av utgifter til takstrappert med kr 6 306,-, til sammen kr 31 306,-.

Alliance brakte saken inn for Stavanger tingrett ved stevning innkommet 30.04.2018. I stevningen ble det lagt ned påstand om at Alliance frifinnes og tilkjennes saksomkostninger.

Tilsvar fra Maleki innkom Stavanger tingrett 22.06.2018. I tilsvaret ble det lagt ned påstand om at Alliance skulle dømmes i henhold til Forbrukerklageutvalgets vedtak, til å betale kr 31 306, samt at Maleki skulle tilkjennes sakens omkostninger.

Under saksforberedelsen ble saken utvidet fra Malekis side til å omfatte flere mangler enn de som var behandlet av Forbrukerklageutvalget.

Hovedforhandlingen ble gjennomført 19.02.2019. Saksøkeren møtte v/styreformann Finn Arild Vaaland. Saksøkte møtte sammen med sin prosessfullmektig, advokat Arvid Berentsen. Det ble avgitt partsforklaringer, tre vitneforklaringer og foretatt slik dokumentasjon som fremgår av rettsboken.

Under hovedforhandlingen nedla Alliance slik påstand:

1. Vi aksepterer å utbedre mangler; bom i fliser, speilskap, fast fuget trykknapp til wc og inspeksjonsluker for badekar ellers vil vi ikke akseptere noen krav eller gi noen erstatning.
2. Alliance Stavanger tilkjennes sakens omkostninger.

Under hovedforhandlingen nedla Maleki slik påstand:

1. Alliance Stavanger AS v/styrets leder dømmes til å betale erstatning/prisavslag oppad begrenset til kroner 255.851,50 – tohundreogfemtifemtusenåttehundreogfemtien 50/100 – til Mahmood Maleki innen 2 –to- uker.
2. Mahmood Maleki tilkjennes sakens omkostninger.

Alliance har i det vesentligste anført

Når det gjelder varmekabler under badekaret er dette et forhold mellom Maleki og elektriker fra Akaso. Maleki har avtale om dette med Akaso. Det skal ikke legges varmekabler av den typen som er valgt under et innstøpt badekar. Maleki har også vært til stede da varmekabel ble lagt og sett at kablen ikke ble lagt under badekaret.

Det ble ikke benyttet rør-i-rør system, fordi Maleki ikke ville ha disse, da dette ville blitt dyrere enn å benytte eksisterende kobberrør, som ble skøytet på noe.

Det er ikke nødvendig med støtte under badekaret. Badekaret er limt fast til veggen og denne metoden har vært benyttet av Alliance i mange år. At det blir sprekker i silikonet mellom badekar og vegg skyldes at veggen «lever».

Når det gjelder vinduet i våtromsonen ble kunden gjort oppmerksom på dette, men kunden sa at det ikke gjorde noe at det ble slik det ble.

Tettingen bak vannuttaket ved badekaret er tilstrekkelig og det er tilstrekkelig fall mot sluk.

Alliance aksepterer å utbedre manglene vedrørende bom i fliser, speilskap, fast fuget trykknapp til wc og inspeksjonssluker for badekar når det foreligger endelig dom i saken og selskapet er frifunnet for øvrige krav.

Saksøkeren skal tilkjennes saksomkostninger.

Maleki har i det vesentligste anført

Maleki, som forbruker, inngikk den 07.04.2015 avtale med Alliance, som tjenesteyter i næringsvirksomhet, om renovering av et bad. Lov om håndverkertjenester m.m. (hvtjl.) for forbrukere kommer derfor til anvendelse.

Avtalen av 07.04.2015 har kun to parter, Maleki og Alliance, hvor tjenesteyteren skal utføre komplett arbeid for baderom, tømmer, flis, rør og elektro arbeid. Av forutgående korrespondanse mellom partene, og Tilbud nr. 2 som er gjort til en del av avtalen, fremgår det at Alliance skal levere varmekabler på hele baderoms gulvet, også under badekaret.

Det er uomtvistet at det ikke er varmekabler under badekaret. Alliance har derfor ikke levert arbeid i henhold til kontrakten, jfr. hvtjl. § 17 første ledd, og Alliances leveranse er derfor heller ikke fagmessig jfr. hvtjl. § 5.

Maleki oppdaget mangelen 21.02.2017, og reklamerte overfor Alliance dagen etter. På tross av flere henvendelser fra Maleki har ikke Alliance utført vederlagsfri retting.

Symptomene på manglende støtte under badekaret viste seg i november 2015, gjennom sprekker og utettheter i fuge mellom vegg og badekar. Den type badekar som er valgt er relativt mykt og må ha støtte under karkanten til vegg. Dersom støtte ikke monteres vil dette medføre at silikonfugen slipper. Det vises til vitneforklaringene fra Otterbech og Watson og det må legges til grunn at det ikke er utført fagmessig arbeid, slik at det foreligger en mangel, jfr. hvtjl. § 17 jfr. § 5. Maleki reklamerte den 23.11.2015, men det er ikke foretatt noen vederlagsfri utbedring fra Alliances side.

Inspeksjonsluken til sluken under badekaret er feil montert. Det er ikke mulig å inspisere og rengjøre sluken, slik inspeksjonsluken er plassert. Det vises til vitneforklaringer fra Otterbech og Watson. Det må legges til grunn at det foreligger en mangelfull faglig utførelse, og således en mangel, jfr. hvtjl. § 17 jfr. § 5. Maleki ble kjent med at det forelå en mangel ved oversendelsen av Takst-Gruppen AS sin rapport i desember 2017 og reklamasjon fant sted i mars 2018. På tross av reklamasjonen er ikke vederlagsfri retting utført.

Folien på badets speilskap slipper, slik at det blir rust på nedre del av skapet. Som både Otterbech og Watson forklarte for retten skal det på slike skap ikke oppstå slik rust etter så kort tid som i denne saken. Det foreligger derfor en mangel etter hvtjl. § 17 jfr. § 5 evt. etter forbrukerkjøpsloven § 15 jfr. § 16. Maleki reklamerte i mars 2018, men vederlagsfri omlevering er ikke foretatt.

Trykknappen på badets wc er fastsilikonert. Som det fremgikk av Otterbech og Watsons forklaringer er ikke dette en fagmessig utførelse. Det foreligger således en mangel, jfr. hvtjl. § 17 jfr. § 5. På tross av reklamasjon er vederlagsfri retting ikke utført.

Det er plassert et vindu i våtsonen ved det nye badekaret. Det er ikke sikret mot vannsøl, slik at vinduet blir utsatt for fukt. Som det fremgikk av Otterbech og Watsons forklaringer er ikke dette en fagmessig utførelse. Det foreligger således en mangel, jfr. hvtjl. § 17 jfr. § 5. På tross av reklamasjon er vederlagsfri retting ikke utført.

Det er bom i sju gulvfliser på badet, som skyldes at det er brukt for lite flislim under disse ved montering. Dette innebærer at det lett vil kunne oppstå sprekker hvis noe mistes ned på flisene. Det vises til Otterbechs forklaring og det må legges til grunn at det foreligger en mangel, jfr. hvtjl. § 17 jfr. § 5. Maleki har reklamert, men vederlagsfri retting er ikke utført.

Fallet mot sluk i dusjen er utilstrekkelig. I henhold til TEK 10 sin veiledning kreves det et fall på 15 mm 80 cm fra sluken. Fallet i dusjsonen er på ca. 8 mm 80 cm fra sluken. Fall

mot sluk i dusjsonen er således ikke fagmessig utført. Det vises også til forklaring fra Otterbech. Det foreligger en mangel, jfr. hvtjl. § 17 jfr. § 5. Maleki har reklamert, men vederlagsfri retting er ikke utført.

Det mangler tetting bak vannuttak ved badekar, som innebærer at vann kan trenge inn og gjøre skade. Det vises til Watsons forklaring og bildedokumentasjon. Arbeidet er ikke fagmessig utført, og det foreligger en mangel jfr. hvtjl. § 17 jfr. § 5. Maleki har reklamert, men vederlagsfri retting er ikke utført.

Alliance har benyttet kobberør på badet. I henhold til avtalen skal arbeidet utføres fagmessig. Det følger av TEK 10 § 15-6 annet ledd bokstav b, med tilhørende veilere, at vanninstallasjoner skal være lett utskiftbare. Skjult rørføring med kobberør, som i denne saken, tilfredsstillter ikke forskriftens krav. Ved skjult rørføring må rør-i-rør-system benyttes. Alliance har ikke dokumentert at forbrukeren er frarådet at det skulle benyttes kobberør, og noen frarådning har heller ikke funnet sted. Det vises også til Watsons forklaring, hvor det fremgikk at det i dette tilfellet skulle være benyttet rør-i-rør-system for at arbeidet skulle vært fagmessig utført. Det foreligger en mangel jfr. hvtjl. § 17 jfr. § 5. Maleki har reklamert, men vederlagsfri retting er ikke utført.

Det må etter bevisførselen legges til grunn at Alliance har forsømt sin veilednings-, informasjons- og frarådingsplikt etter hvtjl. §§ 5, 19 og 7. Den defensive avhjelpsretten er ikke i behold, jfr. hvtjl. §24.

Det kreves prinsipalt erstatning etter hvtjl. § 28 første ledd og § 30 første ledd til rivning og gjenoppbygging av badet. Summen av mangler er så betydelig at det ikke er urimelig at hele badet skal bygges på ny. Pristilbudet fra RM VVS AS på kr 231 000,- må legges til grunn. I tillegg kreves erstatning for innhenting av sakkyndige uttalelser med kr 24 851,50.

Subsidiært kreves det prisavslag etter hvtjl. § 25 og erstatning etter hvtjl. § 28 første ledd og § 30 første ledd. Det kreves prisavslag med kr 25 000,- for manglende varmekabler, kr 12 500 for bom i sju fliser, kr 5 500,- for etablering av inspeksjonsluke for sluk, kr 5 900 for etablering av støtte under badekaret, kr 6 500,- for nytt speilskap, kr 1 612 for trykknapp til WC, kr 5 098 for etablering av fuktbeskyttelse ved vindu, kr 150,- for tetting av vannuttak ved badekar og kr 24 851, 50 i erstatning for sakkyndige uttalelser, til sammen kr 87 111,50.

Saksøkte skal i tillegg tilkjennes sakens omkostninger.

Rettenns vurdering

De spørsmål retten skal ta stilling til reguleres av avtalen mellom partene, datert 07.04.2015, og lov om håndverkertjenester m.m. for forbrukere.

Retten må først ta stilling til om det foreligger mangler ved det arbeidet Alliance utførte på Malekis badetrom. Etter hvtjl. § 5 første ledd skal Alliance utføre tjenesten fagmessig og ellers vareta Malekis interesser med tilbørlig omsorg, og i den utstrekning forholdene tilsier det veilede eller samrå seg med forbrukeren. Etter hvtjl. § 17 første ledd foreligger det en mangel dersom det ikke foreligger et resultat som forbrukeren kan kreve etter hvtjl. § 5 første ledd og/eller det som for øvrig måtte være avtalt.

Når det gjelder spørsmålet om varmekabel under badetromet må retten legge til grunn at det følger direkte av avtalen mellom partene at det skulle legges slik kabel under badetromet. Dette fremgår direkte av Alliances e-post av 16.03.2015 og tilsvarende opplysning er også tatt inn i anbudet, som fulgte som vedlegg til kontrakten. Alliance har anført at varmekabler under badetromet var et forhold mellom Maleki og Asko Elektro AS. Til dette må retten bemerke at dette står i direkte motstrid til kontrakten, som har to parter, Maleki og Alliance. I tillegg må retten legge til grunn forklaringen fra daglig leder i Asko Elektro AS, Kurt Øyvind Svanevik Olsen, som forklarte at firmaet ikke hadde noen avtale med Maleki, kun med Alliance. Retten må derfor konkludere med at det utvilsomt foreligger en mangel når det ikke er lagt varmekabel under badetromet i henhold til avtalen mellom Alliance og Maleki.

Styreformann og faglig leder i Alliance, Finn Arild Vaaland, har under hovedforhandlingen erkjent at det foreligger mangler vedrørende bom i fliser, speilskap, fast fuget trykknapp til wc og inspeksjonsluker for badetrom. At dette er mangler har også blitt forklart av de fagkyndige vitnene Otterbech og Watson. Retten legger derfor dette til grunn som mangler.

Når det gjelder støtte under badetromet har Vaaland forklart at det ikke er utført fra Alliances side. Alliance har valgt å lime fast badetromet til veggen, noe som er en metode de har benyttet i flere år. På bakgrunn av Otterbech og Watsons forklaring må retten legge til grunn det arbeidet Alliance har utført ikke er fagmessig, og at det skulle vært benyttet støtte under badetromet. Badetromet er av akryl og relativt mykt. Slik retten vurderer det, viser mangelen seg ved at silikonfugen mellom badetromet og vegg slipper, slik at det ledes vann inn under badetromet ved bruk.

Det har ikke vært omtvistet at vinduet ved badetromet befinner seg i våtromssonen. Både Otterbech og Watson har forklart at en fagmessig utførelse tilsier at vinduet skulle vært sikret mot vannsøl. Slik retten har forstått Vaalands forklaring har han ikke hatt innvendinger til Otterbech og Watsons vurderinger på dette punkt, men Vaaland har anført at Maleki ikke hadde innvendinger til at det ikke ble benyttet fuktsikring ved vinduet.

Maleki har benektet at Vaaland har foreholdt ham dette. Det foreligger ingen dokumentasjon i saken som viser at Alliance frarådet Maleki å unnlate sikring mot vannsøl ved vinduet i våtromssonen. Retten må da konkludere med at det foreligger en mangel.

Det har ikke vært omtvistet at TEK 10 krever et fall mot sluk i dusjsonen på 15 mm 80 cm fra sluk, mens det hos Maleki er et fall på 8 mm 50 cm fra sluken. I og med at kravene i TEK 10 ikke er oppfylt må retten legge til grunn at det foreligger en mangel på dette punkt.

Det er anført at det er manglende tetting bak vannuttak ved badekaret. Retten legger til grunn forklaringen fra Watson, som forklarte at det foreligger stor fare for at vann vil renne inn og forårsake lekkasje ved bruk av badekaret, slik det er i dag. Retten må legge til grunn at arbeidet ikke er fagmessig utført, og det foreligger således en mangel.

Det er fra Malekis side anført at det foreligger en mangel fordi Alliance har benyttet kobberrør til badekar og dusj. Retten må legge til grunn at det fremgår direkte av kontrakten at det skal benyttes kobberrør. Retten må videre legge til grunn at det ikke foreligger noen dokumentasjon fra Alliances side som viser at Maleki ble frarådet å bruke kobberrør. Maleki har selv forklart at dette ikke ble tatt opp med ham. Retten må legge til grunn at dette gjelder et bad som er totalrenovert og utvidet, slik at noe av badet befinner seg på et tidligere soverom. Kobberrørene om ble benyttet er skjult i vegg. Det følger av veilederen til TEK 10 § 15-6 andre ledd bokstav b at vannskadesikre installasjonsmetoder skal benyttes. Dette kan være åpne rørsystem i rom med vanntett gulv og sluk, plassering av rør i skap eller innredning, men slik at lekkasjer synliggjøres og stoppes, plassering i rør i sjakt eller innkassing, men slik at lekkasjer synliggjøres og stoppes, eller rør-i-rør-system når rør legges skjult i vegg/tak eller systemhimling. Retten må, på samme måte som Otterbech og Watson, konkludere med at Alliance ikke har valgt en faglig forsvarlig løsning, når det er benyttet kobberrør, som ikke kan karakteriseres som en vannskadesikker installasjonsmetode i henhold til TEK 10 § 15-6 andre ledd bokstav b. Det foreligger således en mangel på dette punkt.

Retten må etter dette konkludere med at det foreligger mangler i overensstemmelse med Malekis anførsler.

Retten må videre legge til grunn at Maleki har reklamert over manglene, så snart de har blitt avdekket. Alliance har imidlertid avslått å utbedre manglene, med varierende begrunnelser. Etter rettens vurdering har tjenesteyterens rett til å utbedre manglene etter hvtjl. § 24 gått tapt på samtlige punkt. For de eldste manglenes vedkommende har Alliance ikke foretatt retting innen rimelig tid. For de senest avdekkede mangler må retten legge til grunn at forholdet nå har skåret seg mellom Maleki og Alliance på en slik måte at Maleki har rett til å motsette seg avhjelp fra Alliances side. Retten viser her til den lange tiden som har gått siden de første manglene ble avdekket, uten at avhjelp er foretatt, samt at en mer grunnleggende faglig utførelse synes å mangle fra Alliances side. Retten viser i denne

sammenheng også til at det ikke synes som om det har vært foretatt noen form for prosjektering fra Alliances side i forbindelse med totalrenoveringen av badet.

Det følger av hvtjl. § 21 første ledd bokstav b at forbrukeren, dersom det foreligger en mangel, kan kreve prisavslag etter § 25. For økonomisk tap som ikke dekkes gjennom prisavslag etter § 25 kan det kreves erstatning etter § 28. Prisavslaget etter § 25 andre ledd skal settes til det det vil koste å få mangelen rettet. Bare dersom kostnadene blir urimelige i forhold til mangelens betydning for forbrukeren skal prisavslaget svare til mangelens betydning.

Slik retten vurderer det er det to mangler som er fremtredende i denne saken. Det ene gjelder manglende varmekabel under badekaret og den andre gjelder manglende vannskadesikker installasjonsmetode i henhold til TEK 10 § 15-6 andre ledd bokstav b. I det første tilfellet foreligger det et klart avtalebrudd, i det andre tilfellet en mangel av stor betydning ved en eventuell lekkasje og mangel på muligheter for vedlikehold. I begge tilfeller gjelder dette mangler som kostnadmessig har stor betydning ved en utbedring. Etter rettens vurdering vil det, ved levering av mangelfulle ytelser på disse to områdene, være påregnelig for tjenesteyteren at utbedringskostnadene vil bli store. Etter hvtjl. § 25 andre ledd skal prisavslaget settes til det det vil koste forbrukeren å få mangelen rettet. Det er innhentet pristilbud fra Rm Vvs As for utbedring av manglene, med en pris på kr 231 000,-. I tilbudet er det tatt hensyn til at enkelte komponenter på badet kan gjenbrukes ved en mangelsutbedring. I følge Otterbech, som representerer Taks-Gruppen AS, er dette en pris som ligger i den lavere del av markedspris. Retten legger derfor dette pristilbudet til grunn for det prisavslag som må fastsettes i saken. Retten kan ikke se at denne kostnaden vil være urimelig i henhold til hvtjl. § 25 siste ledd. Det vises i denne forbindelse til det som fremgår ovenfor.

Maleki må videre tilkjennes erstatning som følge av økonomisk tap på grunn av manglene, jfr. hvtjl. § 28 første ledd og § 30 første ledd. Maleki har dokumentert utgifter til nødvendige takstrapper med til sammen kr 24 851, 50.

Maleki skal etter dette tilkjennes prisavslag og erstatning med til sammen kr 255 851,50.

Maleki har etter dette vunnet saken fullstendig. Etter tvisteloven § 20-2 første og andre ledd jfr. § 20-5 skal han ha dekket sine nødvendige kostnader ved saken. Advokat Berentsen har innlevert en omkostningsoppgave på i alt kr 125 250,-. Det er ikke reist innsigelser til denne omkostningsoppgaven fra Alliances side. Retten legger omkostningsoppgaven til grunn som nødvendige kostnader ved saken.

DOMSSLUTNING

1. Alliance Stavanger AS v/styrets leder dømmes til å betale prisavslag og erstatning til Mahmood Maleki med kr 255 851,50 - tohundreogfemtifemtusenåttehundreogfemtien50/100- innen to uker fra forkynnelse av dommen.
2. Alliance Stavanger AS v/styrets leder dømmes til å betale Mahamood Maleki hans omkostninger ved saken med kr 125 250,- - etthundreogtjuefemtusentohundreogfemti- innen to uker fra forkynnelse av dommen.

Retten hevet

Are Trøan Nilsen

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klart at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 125 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 125 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling.

Hvis de blir tatt til behandling, er det som regel hvis spørsmålet har betydning utover den aktuelle saken, hvis andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller hvis saken reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.